

Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeğinin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Yazar Aynur Yılmaz

Gönderim Tarihi: 09-Haz-2018 10:11PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 974058341

Dosya adı: IJHS_NonEnglish_Submission_Template.docx (149.53K)

Kelime sayısı: 6043

Karakter sayısı: 43830



International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 15 Issue 1 Year: 2018

1
2
3
4

Examination of the Psychometric Properties of the Student Attitude Scale towards Extracurricular Sport Activities: (SASESA)¹	Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeğinin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi: (DSEÖTÖ)¹
First Author² Second Author³ [Author names and footnotes will be written in layout copy. Garamond 14pt, bold, capitalized only first letters, same line if authors contributed equally, otherwise list them for each one line]	
12 Abstract In this research is aimed to 12 develop a measurement tool which can measure the attitudes of students towards extracurricular sports activities as valid and reliable. The research is designed with exploratory sequential patterns from mixed research approaches. The study was conducted on three different study groups consisting of 494 students (1.group: 214; 2.group: 197; 3.group: 83) participating from different high schools in 2017-2018 academic years. In order to provide evidence for the psychometric properties of the measuring tool, analyzes were first made on the validity of the structure. EFA was applied 14 in the scope of construction validity; CFA was used to assess the relevance of the resulting structure of the EFA resulting from a	Özet Bu çalışmada ders dışı sportif etkinliklere yönelik öğrencilerin tutumlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırma karma araştırma yaklaşımlarından keşfedici sıralı desen ile tasarlanmıştır. Çalışma 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında farklı lise türlerine devam eden 494 öğrenciden (1.grup: 214; 2.grup: 197; 3.grup: 83) oluşan üç farklı çalışma grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçme aracının psikometrik özelliklerine kanıt sağlamak amacıyla ilk olarak yapı geçerliği sınıanmıştır. Yapı geçerliği kapsamında Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Ortaya konan yapının sonuçlarının uygunluğunu denemek için farklı çalışma grubu üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Sonuç olarak; 18 madde üç alt boyut ve

¹ Information or explanation about the article, if any is there (submitted in a symposium, etc., conference organization, title, location, and dates).

² First author's Rank, University, Faculty, Department, email; **MUST BE WRITTEN**

³ Second author's Rank, University, Faculty, Department, email; **MUST BE WRITTEN**.

- **All the first page footnote text here must be in English**
- **All Authors must have a MASTER degree**
- **At least one author must have a Ph.D. degree**

Submitted: Published:...../...../2018

27

different study group. As a result of the EFA, a structure consisting of 18 items and three sub-dimensions explaining 64,318 % of the total variance was obtained. Within the scope of item analysis, the corrected total item test correlation was examined in order to determine the distinction of the items and the difference between the item point average of 27% over the total score and the item point average was compared. The reliability of the instrument was examined by Cronbach's Alpha internal consistency coefficient and test-retest techniques. It can be said that "The Student Attitude Scale for Extracurricular Sport Activities" is a data collection tool that can make valid and reliable measurements and that students have a measurable attitude towards extracurricular sport activities.

Keywords: Ders dışı sportif etkinlik, ölçek geliştirme, geçerlik, güvenilirlik, karma yaklaşım

(Extended English summary is at the end of this document)

%64,318 varyans oranına sahip olan bir yapı elde edilmiştir. Madde analizi kapsamında ise madde toplam test korelasyonu ve madde ayırt edici indeksini belirlemek için toplam puan üzerinden madde puan ortalaması ile % 27 üst-alt grup arasındaki puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Ölçme aracının güvenirliğine yönelik Cronbach Alpha İç Güvenirlik Katsayısı ve Test-tekrar test güvenirliği hesaplanmıştır. Elde edilen analizler sonucunda "Ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum ölçeği" öğrencilerin tutumlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Extracurricular sport activity, scale development, validity, reliability, mix method

5

6

1. Giriş

7

8

9

10

11

12

13

Bireyin kişiliğini şekillendiren ve gelişimine katkı sağlayan çeşitli etkinlikler, örgün eğitim sisteminde belirli plan ve program dahilinde verilmektedir. Bu etkinlikler her ne kadar belirli plan ve program dahilinde yapılsa da, uygulamada bireyin kişilik gelişimini destekleyecek nitelikte etkinliklere yeterince fırsat sağlayamamaktadır. Oysa ki eğitimin tanımı dikkate alındığında, eğitimin sadece okullarda olmadığı bireyin gelişimini yaşam boyu desteklediği, okullarda verilen temel eğitimin devamı niteliğinde olduğu ve bireyin kişilik gelişimi üzerinde önemli etkisi olduğu yönündedir.

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

Eğitimin önemli unsurlarından birisi olan beden eğitiminin devamı niteliğinde olan ders dışı sportif etkinlikler, ders sonrasında bir plan ve programa bağlı olarak okul içinde ve dışında gerçekleştirilen ve çeşitli amaçlar için tasarlanan etkinlikleri içermektedir. Bu etkinlikler, çocuk ve ergenlere okuldan arta kalan zamanlarını olumlu bir şekilde değerlendirme fırsat sunmaktadır. Teknolojik araç gereçlerin hayatımızda önemli yer edindiği günümüz şartlarında, çocuk ve ergenlerin bilgisayar oyunları ve telefon kullanımına olan aşırı bağımlılıkları onların sağlığını olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Bir diğer açıdan özellikle ergenlerin kimlik arayışında yaşadıkları kargaşa ve buna bağlı olarak toplumda bir yer edinme ya da bir gruba ait olma isteği onları bazı kötü arkadaş çevresi ya da zararlı alışkanlıklar edinmeye yönelttiği söylenebilir. Bireyi bu zararlı çevreden uzaklaştırmakta ve olumlu kimlik kazanımını sağlamada ders dışı zamanın nitelikli olarak belirli plan ve program dahilinde değerlendirilmesi ve kontrol altına alınması gerekmektedir. Çünkü ders dışı yapılan etkinlikler eğitimin tamamlayıcı unsuru olarak nitelendirilmektedir. Olumlu kimliğin oluşumu bireyin psikolojik, sosyal, bilişsel, duyuşsal ve toplumsal açıdan yeterli duruma gelmesiyle mümkün olabilir. Bunun için tek taraflı eğitim yeterli midir? sorusunun cevabı önemlidir. Günümüzde bireyin yetişmesinde sadece fikir eğitimine önem verilmeyip, aynı zamanda kaliteli ve sağlıklı bir hayat sürdürmesinde önemli bir yere sahip olan bedensel etkinliklere de gereken önem verilmesi gerekmektedir. Bireylerin bu kazanımları hayat felsefesi haline getirmede sosyal, sanatsal ve kültürel özellik ve değerleri içeren ders dışı etkinliklerin ergen gelişimini olumlu etki edebilecek şekilde onların hayatında yer alması sağlanmalıdır.

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

Çocuk ve ergenlerin psikolojik gelişimleri üzerine ders dışı etkinliklerin katkısı; onlara okula aidiyet duygusu ve memnuniyet kazandırma, psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi olmayı sağlamaktadır (Barber ve ark., 2001; Fredricks ve Eccles, 2008). Bu etkinliklere katılan ergenlerin katılmayanlara oranla daha az depresyon belirtileri gösterdikleri ve daha yüksek özsaygıya sahip oldukları kaydedilmektedir (Mahoney, Larson ve Eccles, 2005). Ayrıca çocuk ve ergenlere kendini algılama, kendine güven duyma, ruh sağlığı ve yaşam boyu spor alışkanlığı edinme yönünden olumlu gelişmeler sağladığı saptanmıştır (Daley ve Leahy, 2003). Fredricks ve Eccles, (2006) ders dışı etkinliklere katılımın ergenler üzerindeki psikolojik (depresyon belirtisi, içselleştirme davranışları) ve davranışsal sonuçları (dışsallaştırma davranışları, alkol veya madde kullanımı) birlikte ele almıştır. Ders dışı etkinliklere katılım ile psikolojik ve davranışsal sonuçlar arasında olumlu ilişki olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca bu etkinlikler ergenlerin bağımlılığını (sigara ve madde kullanım miktarını) azalttığı kaydedilmiştir (Harrison ve Narayan, 2003; Mahoney, 2000).

Yaşam standartlarının değişimi, bu değişime uyum sağlayabilmek için anne ve babanın çalışma zorunluluğu, çocuk ve ergenlerin aileleri ile paylaşabilecekleri yaşantıları sınırlandırmaya başlaması, böylece onların içerisinde bulunduğu dönemin problemleri ile baş edebilmesinde arkadaş çevresine ve zararlı bazı alışkanlıklara sığınmalarına neden olabilmektedir. Oysa ki yukarıda bahsedildiği gibi, okuldan arta kalan zamanı çocuk ve ergenlerin planlı etkinliklerle geçirmesi, onların denetimi açısından kolaylık sağlarken, kişilik oluşumlarına da katkıda bulunabilir. Çocuk ve ergenlerin gelişimi üzerinde önemli katkısı olan ders dışı etkinliklere yönelik onların tutumunun yönü, bu etkinliklere bakış açılarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

53 Literatürde ders dışı etkinliklere yönelik yapılmış çalışmalar genellikle akademik başarı ve ders
54 dışı etkinliklere katılım arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalardır (Balyer ve Gündüz, 2012; Fredrick,
55 2012; Dickie, 2013; Barham, 2014). Ders dışı sportif etkinliklere öğrencilerin katılımlarına yönelik
56 tutum, beklenti ve görüşlerini içeren çalışmalara sınırlı sayıda rastlanılmaktadır (Akgül, Göral ve
57 Demirel, 2012; Sarı, 2012; Yılmaz, 2018). Ders dışı sportif etkinliklere yönelik öğrencilerin
58 tutumlarının tespit edilmesi, onları etkinliklere yönlendirmede etkili olabilecektir. Çocuk ve
59 ergenlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının belirlenmesi, bu etkinliklere
60 yönlendirilecek çocukların tespit edilmesinde, onların isteklerine cevap verebilme açısından
61 etkinliklerin düzenleyicisi olan beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörlere yol gösterecektir.
62 Ancak, literatürde ders dışı sportif etkinliklere yönelik öğrencilerin tutumlarını tespit edebilecek bir
63 ölçme aracına rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın bu eksikliği gidereceği düşünülmektedir.

64 2.Yöntem

65 2.1. Araştırma Modeli

66
67
68 25 Nicel ve nitel verilerin aynı zamanda ya da ardışık (sıralı) olarak toplandığı ve analiz edildiği,
69 çalışmanın bir ya da birden çok aşamasında verilerin bütünleştirildiği araştırma modeli (Creswell,
70 2013) olarak tanımlanan karma araştırma yaklaşımı ile araştırma kurgulanmıştır. Bu yaklaşım; ne,
71 nerede ve ne kadar gibi sayısal verilerin yer aldığı, araştırmacının daha somut 26 ve subjektif bilgilere
72 ulaştığı (Yıldırım ve Şimşek, 2011) nicel araştırma ve araştırmaya dahil olan kişilerin bakış açılarıyla
73 olay, olgu, norm ve değerleri incelemeye çalışan (Ekiz, 2003) nitel araştırma yaklaşımlarının birlikte
74 kullanıldığı, bütünleştirildiği ya da harmanlandığı bir yaklaşımdır (Johson ve Onwuegbuzie, 2004).
75 Öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklerine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçme aracı
76 geliştirmek amacıyla, araştırmada karma araştırma yaklaşımlarından keşfedici sıralı desen
77 kullanılmıştır (Creswell, 2013).

78 2.2.Çalışma Grubu

79
80 Çalışma gruplarının belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir
81 örneklem kullanılmıştır. Araştırma, Kırıkkale ilinde yer alan farklı liselerde öğrenim gören üç farklı
82 çalışma grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın birden fazla çalışma grupları
83 gerçekleştirilmesi nedeni; ölçek geliştirme çalışmalarında AFA ve DFA analizlerinin farklı örneklem
84 gruplarından elde edilen veriler üzerinden yapılması (Cabrera-Nguyen, 2010) ve farklı çalışma
85 grupları üzerinde yürütülen analizlerin farklı sayıda katılımcı ile gerçekleştirilmesinin geçerliğe
86 yönelik daha fazla kanıt sağlayabileceğidir. Ölçme aracının yapı geçerliğine kanıt sağlamamak
87 amacıyla gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve madde analizleri; 161'i (%75,23) kadın
88 ve 69'u (%24,77) erkek olmak üzere toplam 214 lise öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. AFA
89 sonucunda elde edilen yapının geçerliğine kanıt sağlamak için gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör
90 Analizi (DFA) 123'ü kadın (% 62,43) ve 74'ü (% 37,57) erkek olmak üzere toplam 197 öğrenciden
91 oluşmaktadır. Ölçme aracının test-tekrar test güvenilirliği 43'ü (%51.80) kadın ve 40'ı (%48.20) erkek
92 olmak üzere toplam 83 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103

104 2.3. Madde Havuzunun Oluşturulma Süreci

105 Ölçek geliştirme çalışmalarında psikolojik bir özelliği ölçmek isteyen araştırmacı, öncelikle
106 ölçmeyi amaçladığı özelliği dikkatle tanımlamalıdır (Cohen ve Swerdlik, 2010). Bu bağlamda,
107 Freedman (1993)'in tutum kavramına yönelik tanımlaması temel alınmıştır. Belirli herhangi bir
108 nesne, fikir ya da kişiye karşı bir tutum, bilişsel ve duygusal öğeleri bulunan ve davranışsal bir eğilim
109 içeren oldukça kalıcı bir sistem (Freedman, Sears ve Carlsmith, 1993) olarak ifade edilmiştir. Bu
110 tanımlama dikkate alınarak, ilgili literatürde tutum konusunda yapılan çalışmaların (Bohner ve
111 Wanke, 2002; Hogg ve Vaughan, 2005; Kağıtçıbaşı, 2013; Robinson, 2003; Yılmaz ve Güven, 2015)
112 taranmasıyla, özelliğe ilişkin kategoriler, göstergeler ve bu göstergeleri ortaya koyabilecek maddeler
113 belirlenmiştir. Ayrıca madde yazım sürecinde rastgele belirlenen farklı lise türünden 10 öğrenci ile
114 ders dışı sportif etkinlikler konusunda görüşme yapılmıştır. Literatür taraması ve uzman görüşleri
115 sonucunda oluşturulan açık uçlu sorular (Ders dışı sportif etkinlikler sizlere ne tür faydalar
116 sağlayabilir?, Ders dışı sportif etkinlikler okul başarınızı nasıl etkiler? ve Ders dışı sportif etkinlikler
117 okuldan arta kalan zamanı değerlendirirkenizde ne tür katkılar **22** sağlayabilir?) iletilerek öğrencilerin
118 konuya yönelik duygu ve düşünceleri alınmıştır. Buradaki amaç, **bir bireyin iç dünyasına girmek ve**
119 **onun bakış açısını anlamaktır** (Patton, 2014). Toplanan görüşme kayıtları yazılı metine
120 dönüştürülmüş ve tutum konusyla doğrudan ilgili ya da ilgili olduğu kabul edilen ifadelerden,
121 alanyazın taramasından elde edilen verilerin de katkısıyla 39 maddelik (12'si olumsuz, 27'si olumlu)
122 deneme formu oluşturulmuştur.

123 Hazırlanan deneme formu, iki beden eğitimi ve bir ölçme değerlendirme alanından olmak
124 üzere toplam üç uzmana sunulmuştur. Uzman değerlendirme formunda her bir madde, kuramsal
125 olarak öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarını ölçebilme ve ilgili kategorilerle
126 ilişkili olma başlıkları altında değerlendirilmiştir. Uzmanlar tarafından kapsama uygun olmadığı
127 düşünülen üç madde ölçme aracından çıkarılmıştır. Ayrıca, uzmanlardan alınan dönütler
128 doğrultusunda, "Ders dışı sportif etkinlikler akademik başarıyı düşürür" maddesi, "Ders dışı sportif
129 etkinlikler akademik (okul) başarıyı düşürür" şeklinde düzeltilmiştir. Uzman görüşlerine göre taslak
130 formda gerekli düzeltmelerin yapılmasının ardından, maddelerin dil ve anlatım bakımından
131 uygunluğunu sağlamak amacıyla, Türk Dili uzmanından görüş alınmıştır.

132 36 maddeden oluşan deneme formu çalışma grubunda yer alacak katılımcıların özelliklerine
133 sahip 10 öğrenciye doğrudan uygulanıp maddelerin açık ve anlaşılabilirliği, tüm katılımcılarda aynı
134 anlamı ifade etme düzeyi, uygulama süresi sınanmıştır. Uzman görüşleri ve pilot uygulama
135 sonucunda 36 maddelik bir deneme formu elde edilmiştir. Katılımcıların ölçme aracındaki **11** m
136 maddeleri okuyup/okumadıkları ve kendi düşüncelerini yansıtan içten ve samimi **cevap**
137 **verip/vermediklerini kontrol etmek amacıyla, aynı ifade ölçeğin başında ve sonunda tekrar**
138 **kullanılarak 24** maddenin işlevi sağlanmıştır (3. ve 28. maddeler). Deneme formundan elde
139 edilebilecek **en düşük puan 36 iken; en yüksek puan 180'dir.**

140

141 2.4. Verilerin Analizi

142 Veriler SPSS 22 ve Lisrel 8.8 paket programlarına girilmiş ve gerekli işlemler yapılmıştır.
143 Araştırmada öncelikle yapı geçerliğine ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliği kapsamında
144 ilk olarak, AFA uygulanmış; AFA sonucunda ortaya çıkan yapının farklı bir çalışma grubu üzerinden
145 toplanan verilerle uyumunu değerlendirmek amacıyla DFA' dan yararlanılmıştır. Madde toplam test
146 korelasyonu **v** **10**% 27'lik alt-üst grup karşılaştırmaları değerlendirilmiştir. Faktör analizi ile tespit
147 edilen yapının güvenilirliği, Cronbach Alfa iç tutarlık **katsayısı** ve test-tekrar test güvenilirlik yöntemleri
148 **ile incelenmiştir.**

149

150

151

152

153

154

155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186

3.Bulgular

3.1. Yapı Geçerliği

Ölçme aracının ölçmeye çalıştığı teorik yapıyı ölçebilme derecesi olarak tanımlanan yapı geçerliği, ölçekte yer alan her bir maddenin birbiri ile olan ilişkisini ortaya koyar (Seçer, 2015). Hazırlanan bu ölçekteki maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne derece ölçtüğü sorunu, yapı geçerliği ile ilgilidir. DSEÖTÖ' den elde edilen ölçümlerin yapı geçerliğini test etmek amacıyla AFA ve DFA uygulanmıştır.

3.1.1. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)

Ölçme yapı geçerliğine ilişkin kanıt toplama sürecinde, aynı yapıyı ölçen değişkenleri (maddeleri) bir araya toplayarak daha az sayıda değişken ile açıklamayı amaçlayan istatistiksel bir teknik olan AFA kullanılmıştır (De Vellis, 2014; Tezbaşaran, 1997). Çalışma grubundan elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığı Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett testi ile açıklanabilir (Büyüköztürk, 2014). Bu durumda, Bartlett testi sonucunun anlamlı çıkması ve KMO değerinin 0.50'den büyük çıkması beklenmektedir. KMO'nun 0.60'dan yüksek, Bartlett testinin de anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermekte (Tavşancıl, 2014; Çokluk ve ark., 2012) olup, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğini ve değişkenler arasında faktörleştirme tekniklerinin kullanılabilmesini ortaya koymaktadır (De Vellis, 2014; Fraenkel ve Wallen, 2000). Bu çalışmada, KMO örneklem uygunluk değeri 0.92 ve Bartlett-Sphericity testi kare değeri 2183,755 ($p < 0.01$) olarak bulunmuştur. Bu değerler çalışma grubundan alınan verilerin faktör analizine mükemmel derecede uygun olduğunu göstermektedir.

Araştırmada "Temel Bileşenler Analizi" kullanılmıştır. Uygulanan Temel Bileşenler Analizi'nde faktör sayısına karar verirken her bir faktörün toplam varyansa yaptığı katkı ile Kaiser-Guttman ilkesi uyarınca özdeğeri 1'den büyük olan örtük değişkenler dikkate alınmıştır (Kline, 2005; Murphy ve Davids, 1991). Tabachnick ve Fidell (2007), ölçek faktör-erinin birbiriyle ilişkili olduğu durumlarda gerçekleştirilecek eksen döndürme işlemlerinde direct oblimin döndürme yaklaşımının tercih edilebileceğini belirtmektedir. Mevcut çalışmada, ölçülmesi hedeflenen özelliğin alt boyutlarının ilişkili olduğu ön görüldüğünden dolayı, direct oblimin döndürme tekniği kullanılmıştır.

187 Birçok araştırmacıya (De Vellis, 2014; Büyüköztürk ve ark., 2012; Tavşancıl, 2014) göre,
188 maddelerin faktör yük değzinin 0.30 değerinden yüksek olması gerekmektedir. Ancak bazı
189 araştırmacılar (Ferguson & Takane, 1989) faktör örüntüsünün oluşturulabilmesi için 0.40'ın alt
190 kesme noktası olarak alınması gerektiğini belirtmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada faktör yük değeri
191 0.40 olarak belirlenmiştir. Faktör analizi de aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin çıkarılması sürecinde,
192 faktör yükü 0.40 değerinin altında olan ve bir maddenin iki faktör için yüksek yük değeri verdiğinde,
193 yük değerleri arasındaki farkın binişiklik yaratmaması için en az 0.10 olmasına dikkat edilmiştir
194 (Büyüköztürk, 2014). Bu ltleri karşılayamayan 16 madde (1-4-6-7-9-11-15-16-17-18-20-21-25-
195 27-28-31) ıkarılarak analiz dışı bırakılmıştır. AFA ile ortaya konan faktör yük değerleri, maddelerin
196 faktörlerle olan ilişkilerinin gücünü; her madde için kabul edilen faktörler altında gösterdiği yük
197 değerlerinin karelerinin toplamı alınarak hesaplanan ortak faktör varyansı ise ilgili madde'nin diğer
198 maddelerle birlikte lğe ilişkin toplam varyansı açıklama gücünü ortaya koymaktadır. Ortak faktör
199 varyanslarının yüksek olmasının, modele ilişkin açıklanan toplam varyansı artıracadığı dikkate
200 alınmalıdır (Büyüköztürk, 2014). Bu araştırma kapsamında, ortak varyans değer sınırı 0.50 (şencan,
201 2005) olarak belirlenmiştir. Ölçekte bulunan maddelerin ortak varyans değerleri 0.54 ile 0.75
202 arasındadır.

203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237

238 **Tablo 1.** DSEÖTÖ Faktör Yükleri ve Ortak Varyans Değerleri

Boyut	Maddeler	Ortak Varyans	1.Boyut	2.Boyut	3.Boyut
Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu	2- Ders dışı sportif etkinlikler bireyin yeteneklerini keşfetmesini sağlar.	,634	,687	,321	,289
	5-Ders dışı sportif etkinlikler bireyin kendini ifade etmesine yardım eder.	,613	,661	,187	,369
	8-Ders dışı sportif etkinlikler bireye yeni ortamlar tanıma fırsatı sunar.	,708	,774	,289	,179
	10-Ders dışı sportif etkinlikler bireye sorumluluk duygusu kazandırır.	,568	,646	,202	,318
	12-Ders dışı sportif etkinlikle bireyin liderlik özelliğini geliştirir.	,543	,687	,150	,245
	13-Ders dışı sportif etkinlikler bireye zorluklarla mücadele edebilmeyi öğretir.	,598	,640	,174	,429
	14-Ders dışı sportif etkinlikler bireye işbirliği yapabilme becerisi kazandırır.	,579	,713	,238	,143
	Açıklanan Varyans		%44,658		
Cronbach Alpha/Test-Tekrar Test		0.88/0.84			
Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu	19-Ders dışı sportif etkinliklerin sıkıcı olduğunu düşünürüm.	,643	,219	,766	,106
	22-Ders dışı sportif etkinliklerin faydasız etkinlikler olduğu kanısındayım.	,759	,176	,846	,125
	23-Ders dışı sportif etkinliklerin bireyin sağlığını olumsuz etkilediğine inanırım.	,615	,297	,723	,050
	24-Ders dışı sportif etkinliklere katılımın zaman kaybı olduğunu düşünürüm.	,681	,238	,789	,069
	29-Ders dışı sportif etkinliklerin maddi yük getireceğine inanırım.	,612	,271	,724	,127
	30-Ders dışı sportif etkinliklere ilgi duymam.	,748	,270	,670	,532
	32-Ders dışı sportif etkinliklere katılmak istemem.	,622	,053	,690	,387
	Açıklanan Varyans		% 12,359		
Cronbach Alpha/Test-Tekrar Test		0.90/0.87			
Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu	33-Arkadaşlarımı ders dışı sportif etkinliklere katılmaları için teşvik ederim.	,619	,278	,095	,725
	34-Ders dışı sportif etkinlikle ilgili müsabakaları ilgiyle izlerim.	,542	,301	,127	,647
	35-Ders dışı sportif etkinlik organizasyonlarında gönüllü olarak çalışmak isterim.	,746	,261	,062	,813
	36-Ders dışı sportif etkinliklerle ilgili gelişmeleri yakından takip ederim.	,746	,206	,117	,822
	Açıklanan Varyans		% 7,297		
Cronbach Alpha/Test-Tekrar Test		0.84/0.79			
Ölçek	Açıklanan Toplam Varyans		% 64,314		
	Cronbach Alpha/Test-Tekrar Test		0.92/0.89		

239 *AFA bulguları rapor edilirken faktör yüklerinden sadece 0.40'ın üzerindeki tablo yer almasının uygun olmadığı;
 240 boyutların daha rahat görülebilmesi için tüm faktör yüklerinin sunulmasının gerekliliği ifade edilmektedir (Floyd ve
 241 Widaman, 1995). Bu bilgi dikkate alınarak, ölçme aracındaki maddelerin tüm boyutlardaki önem derecelerini yansıtan
 242 faktör yükleri verilmiştir.

243
 244 Faktörlerde toplanan maddelerin içeriği ve kuramsal yapı dikkate alınarak boyutlar sırası ile
 245 “Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Bilişsel Boyutu”, “Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu”
 246 ve “Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu” olarak adlandırılmıştır. “Ders Dışı Sportif
 247 Etkinliklerin Bilişsel Boyutu” boyutu yedi maddeden (2-5-8-10-12-13-14) oluşmakta ve toplam
 248 varyansın % 44,658’ ini açıklamaktadır. Bu boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri 0.64 ile 0.77
 249 arasında değişmekte olup, özdeğeri 8,038’ dir. “Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Duyuşsal Boyutu”
 250 boyutu yedi maddeden (19-22-23-24-29-30-32) oluşmakta ve toplam varyansın % 12,359’ unu

251 açıklamaktadır. Bu boyutta yer alan maddelerin madde faktör yükleri 0.67 ile 0.84 arasında
252 değişmekte ve özdeğeri 2,225' dir. "Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Davranışsal Boyutu" boyutu ise,
253 dört maddeden (33-34-35-36) oluşmakta ve toplam varyansın % 7,297 'sini açıklamaktadır. Bu
254 boyuttaki maddelerin madde faktör yük değerleri 0.64 ile 0.82 arasında değişmekte ve özdeğeri
255 1,314 'dür. Bu üç alt boyut, özelliğe ait toplam varyansın % 64,314' ünü açıklamaktadır. Sosyal
256 bilimlerde yapılan analizlerde % 40 ile % 60 arasında değişen varyans oranlarının yeterli kabul
257 edildiği (Tavşancıl, 2014) dikkate alındığında, açıklanan varyans miktarının yeterli düzeyde olduğu
258 söylenebilir.

259

260

3.1.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

261

262

263

264

265

266

AFA sonrasında ortaya çıkan modelin, yapı geçerliğini değerlendirmek için DFA yapılmıştır (Kline, 2005). DFA' da sınanan modelin yeterliliğini ortaya koymak üzere Tablo 2'de sunulan değerler hesaplanmıştır. *İlgili literatür doğrul-tusunda uyum indekslerine ilişkin kabul edilebilir ve iyi varsayılan değer aralıkları ve araştırmada elde edilen değerler Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Elde Edilen Sonuçlar

Model Uyum İndeksi	Mükemmel Aralık	Kabul Edilebilir Aralık	DSEÖTÖ
χ^2/sd	$0 < \chi^2/sd < 2$	$2 < \chi^2/sd < 3$	1.07
RMSEA	$0.00 < RMSEA < 0.05$	$0.05 < RMSEA < 0.10$	0.07
PGFI	$0.95 < PGFI < 1.00$	$0.50 < PGFI < 0.95$	0.66
PNFI	$0.95 < PNFI < 1.00$	$0.50 < PNFI < 0.95$	0.81
GFI	$0.90 < GFI < 1.00$	$0.85 < GFI < 0.90$	0.90
AGFI	$0.90 < AGFI < 1.00$	$0.85 < AGFI < 0.90$	0.89
IFI	$0.95 < IFI < 1.00$	$0.90 < IFI < 0.95$	0.97
NFI	$0.95 < NFI < 1.00$	$0.90 < NFI < 0.95$	0.94
CFI	$0.95 < CFI < 1.00$	$0.90 < CFI < 0.95$	0.97

267

268

269

*Kline, 2005; Tabachnick ve Fidell, 2007; Jöreskog ve Sörbom, 1993; Schumacher ve Lomax, 1996; Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008; Brown, 2015.

270

271

272

273

274

275

Tablo 2' de ölçme aracına ilişkin uyum indeksleri; $\chi^2/sd=1,07$, $RMSEA=0,07$, $PGFI=0,66$, $GFI=0,90$, $AGFI=0,89$, $PNFI=0,81$, $IFI=0,97$, $NFI=0,94$ ve $CFI=0,97$ olarak bulunmuştur. Bu uyum indeksleri dikkate alındığında, 3 boyutlu teorik yapının toplanan verilerle doğrulandığı ifade edilebilir.

8

Tablo 3. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Elde Edilen t Değerleri

Madde	t	Madde	t
2	10.91**	23	10.90**
5	10.80**	24	10.85**
8	10.72**	29	10.07**
10	10.80**	30	10.27**
12	8.58**	32	9.88**
13	11.21**	33	8.52**
14	9.46**	34	8.35**
19	10.35**	35	12.78**
22	12.86**	36	12.12**

276

277

278

279

280

281

282

283

284

**p=0,001

DFA sonucu elde edilen 3 boyutlu modele ilişkin t-testi değerleri Tablo 3' de sunulmuştur. Tablo 3 incelendiğinde, DFA sonucu elde edilen 3 boyutlu modele ilişkin t-testi değerlerinin "Ders dışı sportif etkinliklerin bilişsel özellikleri" boyutunda 8.58 ile 11.21 arasında, "Ders dışı sportif etkinliklerin duyuşsal özellikleri" boyutunda 9.88 ile 12.86 arasında ve "Ders dışı sportif etkinliklerin davranışsal özellikleri" boyutunda ise 8.35 ile 12.78 arasında olduğunu göstermektedir. Literatürde, t değerlerinin 1.96'dan büyük olması .05 düzeyinde; 2.58'den büyük olması ise .001 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir (Kline, 2010). Buna göre, DFA'da elde edilen tüm t

285 değerlerinin .001 düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Anlamlı olmayan t değerleri, söz
286 konusu t değerlerine ilişkin maddelerin modelden çıkarılması gerektiğine işaret etmekte veya
287 araştırmadaki katılımcı sayısının faktör analizi için yetersiz olduğunun göstergesi olarak
288 değerlendirilmektedir (Byrne, 2013). Dolayısıyla, DFA sonucunda elde edilen t değerleri, ortaya
289 konan yapının kuramsal tanımlamalara uygun olduğunu ve herhangi bir maddenin analizden
290 çıkarılmasına gerek olmadığını göstermiştir.

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

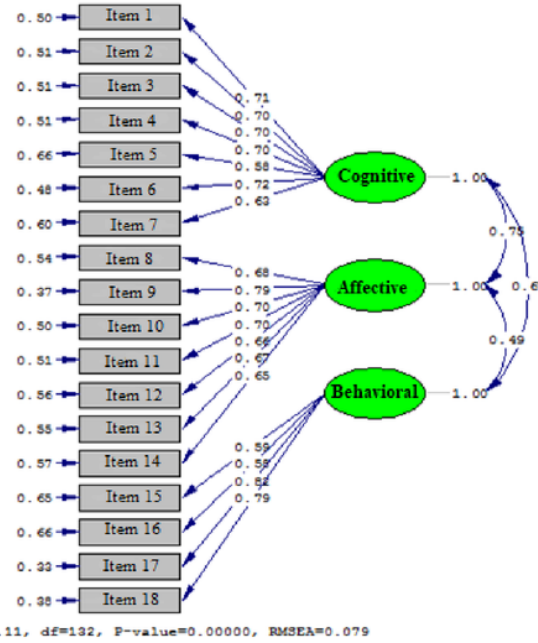
331

332

333

334

335



Şekil 1. Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği Doğrulamalı Faktör Analizi Sonuçları

Şekil 2, gözlenen değişkenler ile gizil değişkenler arasındaki regresif bağın “Ders dışı sportif etkinliklerin bilişsel özellikleri” boyutunda 0.58 ile 0.72, “Ders dışı sportif etkinliklerin duygusal özellikleri” boyutunda 0.65 ile 0.79 ve “Ders dışı sportif etkinliklerin davranışsal özellikleri” boyutunda ise 0.58 ile 0.82 arasında olduğunu göstermektedir. Kline (2010) .30 civarındaki standartlaştırılmış ağırlıkların orta; .50 ve üzerindeki ağırlıkların ise büyük etki büyüklüklerini yansıttığını belirtmektedir. Bu doğrultuda, DFA sonucunda elde edilen madde faktör yüklerinin büyük etki büyüklüklerini yansıttığı söylenebilir.

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

Madde Analizleri

DSEÖTÖ’den elde edilen verilerin madde analizleri, madde toplam test korelasyonu ve % 27 alt-üst grupları karşılaştırılarak incelenmiştir (Tablo 4). Ölçekte yer alan her bir maddenin, ölçmek istediği özelliği ölçüp ölçmediği ve ölçtükları özellik açısından kişileri ayırt etmede ne kadar yeterli olduklarının belirlenmesi amacıyla, ilk olarak madde-toplam test korelasyonu hesaplanmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2012). Eğer bir maddenin toplam puanla olan korelasyonu düşük ise, bu durum onun testteki diğer maddelerden farklı bir niteliği ölçtüğünü gösterir (Karasar, 2014). Uzmanlar madde-toplam test korelasyonu 0.30 ve daha yüksek olan maddelerin iyi bir şekilde ayırt edicilik özelliğine sahip olduğunu belirtmektedir (Büyüköztürk, 2014; Erkuş, 2014). Madde toplam test korelasyonu, test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklar.

6

336 maktadır. Madde-toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olmasının, maddelerin benzer
337 davranışları örneklemediğini ve testin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk ve
338 ark., 2012)

339

340

Tablo 4. Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeğinin Madde Analizleri

Madde	Madde Toplam Test Korelasyonu	% 27 Üst-Alt Grup Karşılaştırması (t)	\bar{x}	Standart Sapma
2	,689	11,43***	4,30	0,68
5	,652	11,92***	3,99	0,96
8	,666	10,20***	4,30	0,83
10	,620	9,88***	4,09	1,27
12	,563	12,56***	3,95	0,97
13	,656	12,59***	4,05	0,99
14	,577	12,31***	4,15	0,93
19	,594	15,21***	3,98	1,21
22	,632	15,71***	4,21	1,08
23	,581	10,15***	4,33	1,11
24	,597	14,92***	4,09	1,21
29	,610	11,46***	3,93	1,11
30	,687	22,15***	3,94	1,21
32	,655	16,78***	3,80	1,29
33	,570	12,15***	3,51	1,16
34	,575	11,17***	3,86	1,14
35	,600	16,75***	3,39	1,28
36	,605	12,35***	3,34	1,25

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

Her bir maddenin ölçülmek istenen özelliğe sahip olan bireylerle olmayanları ayırt edip etmediği, toplam ölçek puanlarına göre belirlenmiş olan üst % 27 (ölçülen özelliğe yüksek düzeyde sahip olduğu varsayılan) ve alt % 27 (ölçülen özelliğe düşük düzeyde veya sahip olmadığı varsayılan) grubun ortalama puanları arasındaki farklar bağımsız t-testi ile incelenmiştir. Tablo 4'de toplam puana göre üst % 27 ve alt % 27'lik grupların madde puanları arasındaki farkın anlamlılığı için t-testi (Kılıç Çakmak, Çebi ve Kan, 2014) incelendiğinde, t değerlerinin 9,887 (sd: 104, $p < 0.01$) ile 22,155 (sd: 104, $p < 0.01$) arasında değiştiği görülmektedir. Alt ve üst grup arasındaki farklılıklarla ilişkin t değerlerinin anlamlı olması maddenin ayırt ediciliği için bir kanıt olarak değerlendirilmektedir (Erkuş, 2014).

Güvenirlilik Analizi

Bu çalışmada ölçeğin geneli ve alt boyutlarına yönelik Cronbach Alpha İç Tutarlık Katsayısı ve Test tekrar Test Güvenirlilik Katsayıları hesaplanmıştır (Tablo 1). Güvenirlilik analizleri sonucunda, ölçme aracının Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı, ölçeğin geneli için 0.96 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutları için bu değer sırasıyla 0.88, 0.90 ve 0.84 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, ölçme aracının güvenirliliğine kanıt sağlamak amacıyla test-tekrar test tekniği uygulanmıştır. Ölçümlerin test-tekrar test güvenirliliği için 83 (43 kadın, 40 erkek) öğrenciden toplanan veriler üzerinden üç hafta ara ile iki uygulama yapılmıştır. Ölçme aracındaki maddelere verilen yanıtlar arasındaki tutarlılığın sınındığı bu aşamada, puanlar arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin genelinde hesaplanan test-tekrar test puanları arasındaki korelasyon katsayısı 0.89 olarak bulunmuşken, bu değer alt boyutlar için sırasıyla 0.84, 0.87 ve 0.82 olarak tespit edilmiştir. Test-tekrar test tekniğine yönelik elde edilen bulgular incelendiğinde, ölçme aracının tutarlı ölçümler sağladığı şeklinde ifade edilebilir.

4.Tartışma

Bu araştırmada öğrencilerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Bu amaçla tutum özelliğinin boyutları dikkate alınarak, uzman görüşleri ve pilot uygulama sonucu 36 maddeden oluşan bir taslak form oluşturulmuştur. İlk olarak yapı geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla AFA ve DFA yapılmıştır. Verilerin normal dağılımdan gelip gelmediği, faktör analizine uygunluğu için Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett testi (Büyüköztürk, 2014) değerleri dikkate alınmıştır. KMO değeri 0.92 ve Barlett-Sphericity testi ki kare değeri 7592,439 ($p<.001$) olduğu tespit edilmiştir. AFA sonucu yedi maddeden (2,5,8,10,12,13,14) oluşan “Ders dışı sportif etkinliklerin bilişsel boyutu”, 7 maddeden (19,22,23,24,29,30,32) oluşan “Ders dışı sportif etkinliklerin duyuşsal boyutu” ve dört maddeden (33,34,35,36) oluşan “Ders dışı sportif etkinliklerin davranışsal boyutu” olmak üzere üç alt faktör ve 18 maddeden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Bu yapı özelliğinin % 64,318’ini açıklamaktadır. Sosyal bilimlerde yapılan analizlerde % 40 ile % 60 arasında değişen varyans oranlarının yeterli kabul edildiği (Tavşancıl, 2014) dikkate alındığında, açıklanan varyans miktarının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Elde edilen bu yapının farklı örneklem üzerinde de yapıyı test etmesine olanak sağlayan DFA sonucu elde edilen değerler, yapıyı doğrular seviyededir. DSEÖTÖ’ye yönelik uyum indeksi değerleri $\chi^2/sd=1,07$, $RMSEA=0,07$, $PGFI=0,66$, $GFI=0,90$, $AGFI=0,89$, $PNFI=0,81$, $IFI=0,97$, $NFI=0,94$ ve $CFI=0,97$ olarak bulunmuştur. DFA sonucu elde edilen 3 boyutlu modele ilişkin t değerlerinin “Ders dışı sportif etkinliklerin bilişsel özellikleri” boyutunda 8,58 ile 11,21 arasında, “Ders dışı sportif etkinliklerin duyuşsal özellikleri” boyutunda 9,88 ile 12,86 arasında ve “Ders dışı sportif etkinliklerin davranışsal özellikleri” boyutunda ise 8,35 ile 12,78 arasında olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, DFA sonucunda elde edilen t değerleri, ortaya konan yapının kuramsal tanımlamalara uygun olduğunu ve herhangi bir maddenin analizden çıkarılmasına gerek olmadığını göstermiştir. DFA sonucunda elde edilen faktör yüklerinin, Ders dışı sportif etkinliklerin bilişsel özellikleri” boyutunda 0.58 ile 0.72, “Ders dışı sportif etkinliklerin duyuşsal özellikleri” boyutunda 0.65 ile 0.79 ve “Ders dışı sportif etkinliklerin davranışsal özellikleri” boyutunda ise 0.58 ile 0.82 arasında olduğunu göstermektedir. Yapılan AFA ve DFA uygulamaları ölçüğün yapı geçerliğine ilişkin elde edilen değerlerin yeterli olduğuna kanıt sağlamaktadır.

Madde analizi kapsamında madde toplam test korelasyonu ve % 27 alt-üst ayırt edici indeksleri hesaplanmıştır. Madde toplam test korelasyonu, test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Madde-toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olmasının, maddelerin benzer davranışları örneklediğini ve testin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk ve ark., 2012). Çalışmada, madde-toplam test korelasyon değerlerinin 0.57 ile 0.68 arasında değiştiği görülmektedir. Her bir maddenin ölçülmek istenen özelliğe sahip olan bireylerle olmayanları ayırt edip etmediği, toplam ölçek puanlarına göre belirlenmiş olan üst % 27 (ölçülen özelliğe yüksek düzeyde sahip olduğu varsayılan) ve alt % 27 (ölçülen özelliğe düşük düzeyde veya sahip olmadığı varsayılan) grubun ortalama puanları arasındaki farklar bağımsız t-testi ile incelenmiştir. Çalışmada, toplam puana göre üst % 27 ve alt % 27’lik grupların madde puanları arasındaki farkın anlamlılığı için t-testi (Kılıç Çakmak, Çebi & Kan, 2014) sonuçları incelendiğinde, t değerlerinin 9,887 (sd: 104, $p<0.01$) ile 22,155 (sd: 104, $p<0.01$) arasında değiştiği görülmektedir. Alt ve üst grup arasındaki farklara ilişkin t değerlerinin anlamlı olması maddenin ayırt ediciliği için bir kanıt olarak değerlendirilmektedir (Erkuş, 2014). Güvenirlige ilişkin olarak ölçüğün geneli ve alt boyut puan ortalamaları için Cronbach Alpha İç Tutarlık Katsayısı ve Test tekrar Test Güvenirlilik Katsayısı analizleri kullanılmıştır.

Ölçek 5’li Likert tipinde olup, “Hiç Katılmıyorum=1”, “Katılmıyorum=2”, “Kararsızım=3”, “Katılıyorum=4” ve “Tamamen Katılıyorum=5” şeklinde derecelenmektedir. Ders dışı sportif etkinliklerin duyuşsal boyutunda yer alan maddeler (19-22-23-24-29-30-32) olumsuz olup, ters puanlanması gerekmektedir.

368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418

419 6.Kaynakça

- 420 Barber, B. L., Eccles, J. S., & Stone, M.R. (2001). Whatever happened to the jock, the brain, and the
421 princess? Young adult pathways linked to adolescent activity involvement and social identity.
422 *Journal of Adolescent Research*, 16(5), 429-455.
- 423 Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford Publications.
- 424 Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni spss uygulamaları*
425 *ve yorum* (Genişletilmiş 20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- 426 Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel*
427 *araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 11.Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- 428 Cabrera-Nguyen, P. (2010). Author guidelines for reporting scale development and validation
429 results in the journal of the society for social work and research. *Journal of the Society for Social*
430 *Work and Research*, 1(2), 99-103.
- 431 Cohen R. J., & Swerdlik M. E. (2010). *Psychological testing and assessment*. Boston: McGraw Hill
432 Companies.
- 433 Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. California:
434 Sage Publication.
- 435 Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve*
436 *lirsel uygulamaları* (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- 437 Darling, N., Caldwell, L. L., & Smith, R. (2005). Participation in school based extracurricular
438 activities and adolescent adjustment. *Journal of Leisure Research*, 37(1), 51-56.
- 439 De Vellis, R. F. (2014). *Ölçek geliştirme: Kuram ve uygulamalar* (Ed.Tarik Totan). Ankara: Nobel
440 Yayıncılık.
- 441 Ekiz, D. (2003). *Eğitim araştırmalarında yöntem ve metotlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojisi*.
442 Ankara: Anı Yayıncılık.
- 443 Erkuş, A. (2014). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-I: Temel kavramlar ve işlemler* (2. Baskı). Ankara:
444 Pegem Yayınları.
- 445 Ferguson, G. A., & Takane, Y. (1989). *Statistical analysis in psychology and education* (6th ed.). New
446 York: McGraw-Hill.
- 447 Floyd, F.J., & Widaman, K.F. (1995). Factor analysis in the development and refinement of clinical
448 assessment instru-ments. *Psychological Assessment*, 7(3), 286-299.
- 449 Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2000). *How to design and evaluate research in education*. New York:
450 McGraw.
- 451 Fredricks, J.A. (2012). Extracurricular participation and academic outcomes: Testing the over-
452 scheduling hypothesis. *Journal of Youth Adolescence*, 41(3), 295-306.
- 453 Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2008). Participation in extracurricular activities in the middle school
454 years: are there developmental benefits for African/American and European American
455 youth? *Journal of Youth Adolescence*, 37(9), 1029-1043. doi: 10.1007/s10964-008-9309-4.
- 456 Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2006). Is extracurricular participation associated with beneficial
457 outcomes? Concurrent and longitudinal relations. *Developmental Psychology*, 42(4), 698-713.
- 458 Harrison, P.A., & Narayan, G. (2003). Differences in behavior, psychological factors, and
459 environmental factors asso-iated with participation in school sports and other activities in
460 adolescence. *Journal of School Health*, 73(3), 113-120.
- 461 Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for
462 Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- 463 Johnson, R., & Onwuegbuzie, A. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time
464 has come. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26.
- 465 Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the simplis command*
466 *language*. Lincoln wood: Scientific Software International, Inc.
- 467 Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri: kavramlar, teknikler ve ilkeler* (27. Baskı). Ankara: Nobel
468 Yayınevi.

- 469 Kılıç Cakmak E., Çebi, A., & Kan A. (2014). Developing a social presence scale for e learning
470 environments. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14,764-768.
- 471 Kline, R. B. (2010). *Promise and pitfalls of structural equation modeling in gifted research*. In B. Thompson ve
472 R. F. Subotnik (Eds.), *Methodologies for conducting research on giftedness* (pp. 147-169).
473 Washington, DC, US: American Psychological Association.
- 474 Kline, P. (2005). *An essay guide to factor analysis*. New York: Routledge.
- 475 Mahoney, J. L., Larson, R. W., & Eccles, J. S. (2005). Organized activities as context of
476 development: Extracurricular activities, after school and community programs. *Psychology*.
- 477 Mahoney, J. L. (2000). School extracurricular activity participation as a moderator in the
478 development of antisocial patterns. *Child Development*, 71(2), 502–506.
- 479 Murphy K. R., & Davidshofer, R. (1991). *Psychological testing: Principles and applications*. New Jersey:
480 Prentice-Hall,
- 481 Patton, M. Q. (2014). *Qualitative evaluation and research methods*. Newsbury: Sage Publication.
- 482 Schumacher, R. E., & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to SEM*. New Jersey: Mahwah
- 483 Seçer, İ. (2015). *SPSS ve lisrel ile pratik veri analizi: Analiz ve raporlaştırma*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- 484 Şeker, H., Deniz S., & GÖrgen, İ. (2004). Öğretmen yeterlikleri ölçeği. *Millî Eğitim Dergisi*, 164, 105-
485 118.
- 486 Şencan, H (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- 487 Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). New York: Allyn and
488 Bacon.
- 489 Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- 490 Tezbaşaran, A.A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği
- 491 Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- 492 Yılmaz, A. (2016). *Lise öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklere katılımına yönelik ebeveyn tutum ve görüşleri*.
493 Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- 494 Yılmaz, A., & Güven, Ö. (2015). Parents attitude scales toward extracurricular sport activities. *Niğde*
495 *Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 244-258.
- 496 Yılmaz, A. (2018). Parent expectations towards participation to extracurricular sport activity of high
497 school students. *Pedagogics Psychology Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*,
498 22(4).

Extended English Summary

Introduction

499
500
501
502
503 Extracurricular sports activities have been found to provide positive developments for
504 adolescents such as self-perception, self-esteem, mental health and lifelong sport habits. It was
505 noted that adolescents participating in these activities showed less depression and had higher self-
506 esteem than those who did not participate. The researchers found that there was a positive
507 relationship between participation in extracurricular activities and psychological and behavioral
508 consequences. These activities provide the opportunity for adolescent to identify the identity, to
509 provide initiative, to develop self-regulatory sense, to develop positive peer relationships, and to
510 acquire social skills. However, the orientation of the adolescents towards extracurricular activities,
511 which is a significant contributor to the development of adolescents, can influence their opinions
512 on these activities positively or negatively. When the positive effects of the activities on children
513 and adolescents are taken into account, it is considered important to give them a positive attitude
514 towards these activities. The determination of the attitudes of the children towards the
515 extracurricular sports activities will be beneficial in terms of eliminating the negativity for the
516 activities. Trainer and physical education teachers will benefit from student attitudes while shaping
517 the extracurricular sport activities. When the activities are adjusted to student expectations, the
518 participation of children and adolescents in these activities will increase. In this respect, the study is
519 important in terms of acquiring the literature on the instrument of measurement.

520 **Method**

521 The research is designed with exploratory sequential patterns from mixed research
522 approaches. The study was conducted on three different study groups consisting of 494 students
523 (1.group: 214; 2.group: 197; 3.group: 83) participating from different high schools in 2017-2018
524 academic years. The categories related to the characteristic, the indicators and the items that can
525 display these indicators were determined by reviewing the studies (Bohner & Wanke, 2002; Hogg &
526 Vaughan, 2005; Kağıtçıbaşı, 2013; Robinson, 2003; Yılmaz & Güven, 2015) on the attitude in the
527 related literature. 36 items related to the cognitive, affective and behavioral dimensions of the
528 attitude were formed. These items contain positive and negative expressions. The data was entered
529 into the SPSS 22 and Lisrel 8.8 package programs and the necessary actions were taken. In the
530 research, firstly, the analysis about the construct validity was made. Within the scope of construct
531 validity, first of all, EFA was applied; CFA was used to assess the conformity of the structure
532 resulting from the EFA with the data obtained from a different study group. Item total test
533 correlation and 27% upper-lower group comparisons were evaluated. The reliability of the
534 construct determined by factor analysis was examined by Cronbach Alpha internal consistency
535 coefficient and test-retest reliability methods.

536

537 **Findings**

538 As a result of EFA, a structure was obtained which consists of 18 items and three sub-factors
539 which are "the cognitive dimension of extracurricular sport activities" consisting of seven items,
540 "the affective dimension of extracurricular sport activities" consisting of 7 items, and "the
541 behavioral dimension of extracurricular sport activities" consisting of four items. This structure
542 explains 64.318% of the characteristic. Values obtained as a result of CFA, which allows this
543 obtained structure to test the structure on a different sample, confirm this structure. The performed
544 EFA and CFA implementations provide evidence that the values obtained for construct validity of
545 the scale are sufficient. Item-total test correlation and 27% lower-upper distinctive indexes were
546 calculated within the item analysis. The item total test correlation describes the relationship between
547 scores from test items and the total score of the test. In the study, the item-total test correlation
548 values change between 0.57 and 0.68. When the t-test (Kılıç Çakmak, Çebi & Kan, 2014) is
549 examined for the significance of the difference between the item scores of the upper 27% and
550 lower 27% groups according to the total score in the study, it appears t values varies from 9,887 (sd:
551 104, p <0.01) to 22,155 (sd: 104, p <0.01).

552

553 **Results**

554 Findings revealed that the general and sub-dimensions of the scale are highly reliable. Validity
555 and reliability analyzes show that the measurement tool can measure students' attitudes towards
556 extracurricular sportive activities in a valid and reliable way. The scale is 5 likert types. The scale is
557 classified as "I never agree = 1, I disagree = 2, I am undecided = 3, I agree = 4 and I fully agree =
558 5". The lowest and highest scores that can be taken from the 18-item scale are 18-90, respectively.
559 As the average score of the scale increases, it means that the participants' attitudes toward
560 extracurricular sport activities are positive. As the average score obtained from the scale decreases,
561 it is understood that the attitudes of the participants are negative. Findings revealed that the general
562 and sub-dimensions of the scale are highly reliable. Validity and reliability analyzes show that the
563 measurement tool can measure students' attitudes towards extracurricular sportive activities in a
564 valid and reliable way.

Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeğinin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

ORIJINALLIK RAPORU

%8

BENZERLİK ENDEKSİ

%5

İNTERNET
KAYNAKLARI

%8

YAYINLAR

%

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BIRINCIL KAYNAKLAR

1

docplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

%1

2

efdergi.yyu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

3

ne

İnternet Kaynağı

<%1

4

www.efdergi.ibu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

5

dergipark.gov.tr

İnternet Kaynağı

<%1

6

OĞUZ, Aytunga. "Öğrenen özerkliğini destekleme ölçeğinin geliştirilmesi", İletişim Hizmetleri, 2013.

Yayın

<%1

7

KILINÇ, Ali Çağatay, BÜYÜKÖZTÜRK, Şener and ALTUN AKBABA, Sadegül. "Okullarda Liderlik kapasitesi ölçeğinin (OLKÖ) Türkçeye

<%1

uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması", İletişim Hizmetleri, 2014.

Yayın

8

HORZUM, Mehmet Barış, AYAS, Tuncay and PADIR, Mehmet Ali. "Beş Faktör Kişilik Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması", Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2017.

Yayın

<% 1

9

Demiralp, Meral, Bahtiyar Demiralp, Gamze Sarikoc, Emine Iyigun, Cengizhan Acikel, and Mustafa Basbozkurt. "Turkish version of the Body Image Quality of Life Inventory (BIQLI): a validity and reliability study", Anatolian Journal of Psychiatry, 2015.

Yayın

<% 1

10

AKAR, Hüseyin and ÜSTÜNER, Mehmet. "Turkish Adaptation of Work-Related Quality of Life Scale: Validity and Reliability Studies", İnönü Üniversitesi, 2017.

Yayın

<% 1

11

DOĞAN, Nuri. "Bilgisayar destekli istatistik öğretiminin başarıya ve istatistiğe karşı tutuma etkisi", Kaligrafi Yayıncılık, 2009.

Yayın

<% 1

12

KEÇECİ, Gonca, ZENGİN, Fikriye KIRBAĞ and ALAN, Burcu. "BİLİM ŞENLİĞİ TUTUM ÖLÇEĞİ:

<% 1

GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2017.

Yayın

13

www.intjces.com

İnternet Kaynağı

<% 1

14

ŞAHİN, Ezgi Ekin and GİZİR, Cem Ali.
"Kişilerarası yetkinlik ölçeği-kısa formu:
geçerlik ve güvenirlik çalışmaları", Mersin
Üniversitesi, 2013.

Yayın

<% 1

15

onkder.org

İnternet Kaynağı

<% 1

16

YILMAZ, Hülya, KOYUNKAYA, Melike YİĞİT,
GÜLER, Fulden and GÜZEY, Selcen. "Fen,
Teknoloji, Mühendislik, Matematik (STEM)
Eğitimi Tutum Ölçeğinin Türkçe'ye
Uyarlanması", Kastamonu Üniversitesi, 2017.

Yayın

<% 1

17

docs.neu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

18

BOZDOĞAN, Aykut Emre and ÖZTÜRK, Çağrı.
"Coğrafya ile ilişkili fen konularının öğretimine
yönelik öz-yeterlilik inanç ölçeğinin
geliştirilmesi", Balıkesir Üniv. Necatibey Eğitim
Fak., 2008.

Yayın

<% 1

19

www.readperiodicals.com

İnternet Kaynağı

<% 1

20

Yasemin ERKAL AKSOY, Melek Gülsün ÖZENTÜRK. "Turkish Validity and Reliability of the Oxford Worries About Labour Scale", *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 2016

Yayın

<% 1

21

www.1bilgi.com

İnternet Kaynağı

<% 1

22

KIRALI, Fatma Nur and AYDIN, Hasan. "ULUSLARARASI BİLGİSAYAR EĞİTİMİ STANDARTLARINA GÖRE ÖĞRETİM ELEMANLARININ BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 2016.

Yayın

<% 1

23

files.eric.ed.gov

İnternet Kaynağı

<% 1

24

dhgm.meb.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

25

acikarsiv.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

26

BULUT, Pınar, KUŞDEMİR, Yasemin and ŞAHİN, Demet. "İLKOKUL VE ORTAOKULDA

<% 1

YAZI TERCİHİ: ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENLER
HANGİ YAZI TÜRÜNÜ KULLANIYOR?",
Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, 2016.

Yayın

27

Osman Samancı, Ebru Ocakçı, İsmail Secer.
"Developing Scale for Determining the Social
Participation Skills for Children and Analyzing
Its Psychometric Characteristics", International
Education Studies, 2018

Yayın

<% 1

Alıntılarını çıkart üzerinde

Eşleşmeleri çıkar

< 10 words

Bibliyografyayı Çıkart üzerinde